

Sotsiaalministeerium

info@sm.ee

Teie 23.04.2026 nr 1.2-2/38-1

Meie 12.05.2026 nr 39

Eesti Puuetega Inimeste Koja seisukoht Sotsiaalministri määruse “Ministri määruste muutmine” eelnõule

Eelnõuga muudetakse nelja tervishoiuvaldkonna määrust eesmärgiga viia määrused kooskõlla vastavate seaduste muudatustega, ühtlustada tervishoiuteenuste osutamisel patsientidele ohjeldusmeetmete kohaldamist, parandada nende kasutamise dokumenteerimist ja riskide hindamist ning suurendada patsientide ja tervishoiutöötajate ohutust.

1.Määruse seletuskirja kohaselt kehtestatakse ohjeldusmeetmete rakendamise jälgimise sageduse, rakendamise järgse vestluse pidamise ning ohjeldusmeetmete rakendamise kohta patsiendile selgituste andmise tingimused ja kord. Ohjeldamismeetmete rakendamise jälgimise sagedus sõltub ohjeldusmeetme liigist, sageduse kehtestamisel on lähtutud väljakujunenud praktikast. Eelnõu kohaselt kontrollib arst ohjeldusmeetmete rakendamisel isiku seisundit kuni ohjeldusmeetme rakendamise lõpetamiseni vähemalt üks kord nelja tunni jooksul. Ohjeldusmeetmete kohaldamise otsustab üldjuhul arst, vältimatu vajaduse korral võib esialgse otsuse teha õde või ämmaemand, arsti tuleb ohjeldamisest viivitamata teavitada ja sellele peab järgnema arsti otsustus ohjeldamise jätkamise kohta. Ohjeldamismeetme rakendamist ei pea tingimata jälgima arst.

Oleme seisukohal, et kuigi ohjeldusmeetmete rakendamise jälgimise sageduse kehtestamisel on lähtutud väljakujunenud praktikast, siis arvestades meetme intensiivsust ja mõju inimesele **peab kõikide ohjeldusmeetmete liikide puhul olema jälgimise sagedus vähemalt üks kord tunni jooksul** ning kui ohjeldamismeetme rakendamist ei jälgi arst, siis peab vastav töötaja olema läbinud ohjeldusmeetme kohaldamise ja jälgimisega seonduva erialase koolituse.

Ka peab olema selgelt **reguleeritud isikute ring, kes võivad esialgse ohjeldusmeetme kohaldamise otsuse teha** ning üheselt määratletud aeg, millial peab arst võtma vastu otsuse ohjeldamise jätkamise kohta juhul kui algne meetme kohaldamise otsus on tehtud mitteamstliku otsusena.

2. Tunnustame regulatsiooni eest, mille kohaselt selgitab tervishoiutöötaja isikule arusaadaval viisil ohjeldusmeetme rakendamise põhjuseid ja tegevusi meetme kohaldamise käigus või ohjeldusmeetme rakendamise järgse vestluse käigus.

Arvestades ohjeldusmeetme olemust ja intensiivsust oleme seisukohal, et **selgitusi meetme kohaldamise kohta peab selgitama nii meetme kohaldamise alguses, kestel kui ka järgselt.**

Lisame, et ohjeldusmeetmeid kohaldavad tervishoiutöötjad peavad läbima regulaarseid koolitusi, mis hõlmavad lisaks meetmete kohaldamise õiguslikele ja praktilistele alustele, dokumenteerimise nõuetele, andmekaitsele jms ka meetme kohaldamise aluseks oleva patsiendi tunnetust ja vaadet meetme kohaldamisele selle ajal ja järgselt.

3. Määruse seletuskirjas on toodud, et ohjeldusmeetmeid saab rakendada juhul kui patsiendi psüühikahäirest või kehalisest haigusest tuleneva tervises seisundi tõttu puudub tal otsusevõime ning sellest tulenevalt esineb otsene oht tema enda või teiste isikute elule või tervisele.

Lähtudes eelnevast tõstatame taaskord küsimuse *otsusevõime hindamise* aluste kehtestamise vajaduse osas. Oleme seisukohal, et riiklikul tasandil tuleb tervikdokumendina/juhisena luua otsusevõime hindamise alused ja kriteeriumid, mis on praktiliseks töövahendiks arstidele ning omab olulist kaalu ka patsiendi jaoks. Otsusevõime hindamise vahend on tööriistaks arstile, kes peab ohjeldusmeetme kui inimese õigustesse maksimaalsel määral sekkuva meetme kohaldamisel kaaluma meetme õigustatust. Vastava juhise ta on aga tervishoiutöötajal otsuse tegemisel lubamatult suur subjektiivne kaalutlusruum, mis võib tekitada võimaluse meetme väär- või liigkasutuseks.

4. Tõstatame taaskord ka küsimuse ohjeldusmeetmete kohaldamise reguleerimise vajaduses sotsiaalhoolekandes ja hariduses. Seaduse eelnõu seletuskirjas on selgitatud, et *sotsiaalvaldkonnas on vastava regulatsiooni vajadus hetkel analüüsimisel ning kavandatavad muudatused töötatakse välja tervishoiuvaldkonna muudatuste eeskujul. Üheks oluliseks põhjuseks, miks sotsiaalvaldkonnas ei ole veel vastavat regulatsiooni kehtestatud on käimasolev kinnise lasteasutuse teenuse ja erihoolekande süsteemi ümberkorraldamine. Seetõttu tuleb ohjeldusmeetmete regulatsiooni kujundamisel arvestada ka paralleelselt muudetavate teenusmudelitega, et tagada terviklik ja kooskõlas olev õigusraamistik.*

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Maarja Krais-Leosk

Tegevjuht

Kristi Rekand, kristi.rekand.@epikoda.ee , tel +372 6715909